

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

Hotărâre tradusă și redactată de către Direcția agent guvernamental. Ea poate suferi modificări de formă.

SECȚIA A DOUA

CAUZA ICHIM v. REPUBLICA MOLDOVA

(Cererea nr. 50886/08)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

5 martie 2019

Prezenta hotărâre este definitivă, dar poate suferi modificări de formă.

În cauza Ichim v. Republica Moldova,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a Doua), întrunită într-un Comitet compus din:

Ivana Jelić, *Președinte,*

Valeriu Grițco,

Darian Pavli, *judcători,* și Hasan Bakırcı, *Grefier adjunct al Secției,*

Deliberând în camera de consiliu la 5 februarie 2019, Pronunță următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr.50886/08) versus Republica Moldova, depusă la Curte în conformitate cu Articolul 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”) de către o cetățeană a Republicii Moldova, dna Silvia Ichim („reclamanta”), la 7 octombrie 2008.

2. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de Agenții săi, inițial de către dl V. Grosu, ulterior de către dl L. Apostol.

3. La 30 noiembrie 2009 cererea a fost comunicată Guvernului.

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI****A. Contextul cauzei**

4. Reclamanta s-a născut în 1959 și locuiește la Durlești.

5. Ea locuiește cu alte trei familii într-o clădire cu patru apartamente. Printr-o decizie din 27 septembrie 2002, Consiliul local Durlești a acordat reclamantei și celorlalte trei familii dreptul de proprietate comună asupra terenului comun aferent imobilului. Fiecare coproprietar a obținut o cotă-parte de ¼ din suprafața terenului sau 266 m². De asemenea, decizia prevedea că Primăria trebuia să efectueze delimitarea și repartizarea cotelor-părți. Reclamanta și cele trei familii și-au înregistrat drepturile de proprietate în registrul bunurilor imobile. Toți coproprietarii și-au edificat diverse construcții pe porțiunea de teren aferent apartamentelor respective.

6. Între 2002 și 2004, reclamanta a solicitat primăriei să execute decizia din 27 septembrie 2002 cu privire la delimitarea terenului și să le ceară lui C. și lui P., doi dintre coproprietari, să demoleze construcțiile pe care le edificaseră pe terenul comun și să stopeze construcția unui gard. Prin Dispoziția nr. 169 din 22 noiembrie 2002, Consiliul local Durlești a ordonat lui C. să demoleze până la 28 decembrie 2002 gardul neautorizat.

7. La 29 iulie 2004 reclamanta a intentat un proces împotriva Primăriei orașului Durlești și a solicitat delimitarea și partajarea cotelor-părți în conformitate cu decizia din 27 septembrie 2002. Acesta a fost motivat de apariția unor conflicte între coproprietari cu privire la utilizarea terenurilor.

Ea a susținut că, prin decizia din 27 septembrie 2002, pământul a fost împărțit în patru cote egale și fiecare coproprietar a trebuit să utilizeze terenul în

funcție de cota sa, însă, ca urmare a construcțiilor celorlalți coproprietari, ea nu mai putea folosi toată partea ei de teren. La 22 februarie 2005 prima instanță a admis acțiunea și a ordonat primăriei să efectueze distribuția și delimitarea prevăzută. Hotărârea nu a fost atacată și a devenit irevocabilă.

8. La 4 aprilie 2005 reclamanta a prezentat executorului judecătoresc titlul executoriu. La 8 iunie 2005 executorul judecătoresc a întocmit un procesverbal în care se menționa imposibilitatea executării titlului executoriu din motivul că obiectele construite de C. (garaj, anexă la apartament, gard) ocupau o parte din terenul atribuit reclamantei.

9. La 30 august 2005 reclamanta a intentat o acțiune împotriva lui C. Ea a solicitat eliberarea accesului la pământul ei și demolarea construcțiilor în litigiu. La 13 mai 2006, Judecătoria Buiucani a dat câștig de cauză reclamantei și a ordonat lui C. să demoleze clădirile construite pe cota de pământ ce aparține reclamantei. Instanța s-a bazat, în special, pe decizia din 22 noiembrie 2002 și pe scrisoarea Consiliului municipal din Durlești din 3 iunie 2005, ambele menționând că C. construisese o anexă și un gard fără autorizație. Printr-o încheiere din 17 mai 2007, Judecătoria Buiucani a încetat procedura ca urmare a renunțării reclamantei la acțiunea civilă.

10. Între 2005 și 2008, reclamanta a depus mai multe plângeri la Departamentul de executare al Ministerului Justiției cu privire la neexecutarea hotărârii din 22 februarie 2005.

11. La 2 mai 2007, la cererea reclamantei, Judecătoria Buiucani a rectificat o eroare tehnică cu privire la suprafața cotelor-părți, în hotărârea sa din 22 februarie 2005.

12. La cererea reclamantei, procedura de executare a fost suspendată de la 29 ianuarie până la 1 martie 2008. La 7 aprilie 2008 Judecătoria Buiucani a amânat procedura de executare până la examinarea cererii de revizuire a hotărârii din 22 februarie 2005, depusă de către Primărie.

B. Anularea hotărârii definitive din 22 februarie 2005

13. La 12 martie 2008 Primăria orașului Durlești a depus o cerere de revizuire a hotărârii din 22 februarie 2005. Aceasta a justificat cererea sa prin imposibilitatea executării hotărârii și prin apariția unor noi circumstanțe după pronunțarea hotărârii, *id est* o hotărâre judecătorească pronunțată într-un litigiu din 2004 și o decizie din 2008 a Consiliului local Durlești.

14. La 20 mai 2008 Judecătoria Buiucani a declarat inadmisibilă cererea de reexaminare din cauza lipsei motivelor de revizuire. Primăria Durlești a declarat recurs.

15. La 12 august 2008 Curtea de Apel Chișinău a admis recursul, a anulat decizia din 20 mai 2008 și hotărârea din 22 februarie 2005 și a trimis cauza la rejudecare.

16. După examinarea cauzei, printr-o hotărâre din 27 aprilie 2012, Judecătoria Buiucani a respins acțiunea reclamantei ca neîntemeiată și a constatat că terenul respectiv era supus regimului de coproprietate și că, în cazul în care unul dintre coproprietari nu putea să obțină posesia și utilizarea cotei sale, el avea dreptul să ceară altor coproprietari plata unei compensații echitabile. Curtea de Apel Chișinău și Curtea Supremă de Justiție au menținut această hotărâre.

C. Acțiunea depusă în baza Legii nr. 87

17. La 9 ianuarie 2012 reclamanta a intentat un proces împotriva statului în baza Legii nr. 87 privind recuperarea de către stat a prejudiciului cauzat de durata excesivă a procesului sau neexecutarea într-un termen rezonabil a hotărârii judecătorești. Aceasta a cerut despăgubiri pentru prejudiciul material și moral suportat ca urmare a neexecutării hotărârii din 22 februarie 2005.

18. La 18 decembrie 2012 Judecătoria Râșcani a respins acțiunea reclamantei, precizând în special că, în urma anulării hotărârii din 22 februarie 2005, nu mai exista vreo decizie definitivă și că era imposibil să se execute hotărârea referitor la construcțiile altor coproprietari.

19. Curtea de Apel Chișinău și Curtea Supremă de Justiție au menținut această hotărâre.

II. LEGISLAȚIA ȘI PRACTICA INTERNĂ RELEVANTĂ

20. Dispozițiile relevante din Codul de executare din 24 decembrie 2004, în vigoare la data evenimentelor, au următorul cuprins:

Articolul 63. Termenul de executare "(1) Documentul executoriu se execută de către executorul judecătoresc în termen de cel mult 3 luni din ziua intentării procedurii de executare sau în termenul indicat în documentul executoriu; (...)”

Articolul 72. Schimbarea modului și ordinii de executare

"(1) În cazul în care există circumstanțe care fac executarea dificilă sau imposibilă, executorul judecătoresc sau părțile au dreptul de a depune la instanța care a emis titlul executoriu o cerere de modificare a modului și ordinii executării hotărârii; (...)”

Articolul 149. Executarea hotărârilor privind efectuarea de către debitor a unor acte obligatorii

„ (...)”

3) Dacă în hotărâre nu sânt indicate măsuri și debitorul refuză executarea hotărârii, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal și înaintează instanței de judecată care a adoptat hotărârea un demers pentru a stabili modul de executare a hotărârii; (...)”

21 . Cu referire la revizuirea deciziilor finale, legislația națională relevantă în acest caz este rezumată în cauzele *Popov v. Moldova* (Nr. 2) (nr. 19960/04, §§ 27-29, 6 decembrie 2005) și *Jomiru și Crețu v. Republica Moldova* (nr. 28430/06, §§ 26-27, 17 aprilie 2012).

22. Dispozițiile relevante din prezenta cauză cu privire la noul remediu intern introdus prin Legea nr. 87 sunt rezumate în cauza *Botezatu v. Republica Moldova* (nr. 17.899 / 08, § 12, 14 aprilie 2015).

ÎN DREPT

I. PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLELOR 6 ȘI 13 DIN CONVENȚIE ȘI A ARTICOLULUI 1 DIN PROTOCOLUL NR. 1 LA CONVENȚIE

23. Reclamanta susține că neexecutarea hotărârii judecătorești pronunțate în favoarea sa și anularea ulterioară a acesteia de către Curtea de Apel Chișinău i-a încălcat drepturile garantate de către Articolul 6 § 1 din Convenție și Articolul 1

al Protocolului Nr. 1 la Convenție. De asemenea, ea se plânge de lipsa unui remediu național efectiv, invocând în acest sens încălcarea Articolului 13 din Convenție.

Pasajele relevante ale acestor articole au următorul conținut:

Articolul 6 § 1 din Convenție

"Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil (...) de către o instanță (...), care va hotărî (...) asupra drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil (...)"

Articolul 13 din Convenție "Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de (...) Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale. "

Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție

"Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale (...)"

A. Cu privire la admisibilitate

24. Constatând că cererea nu este în mod vădit nefondată în sensul Articolului 35 § 3 a) din Convenție și în lipsa altui motiv de inadmisibilitate, Curtea o declară admisibilă.

B. În fond

1. Cu privire la neexecutarea hotărârii judecătorești definitive din 22 februarie 2005

25. Reclamanta se plânge de neexecutarea hotărârii judecătorești din 22 februarie 2005 în perioada de până la anularea acesteia, adică patruzeci și două de luni. Ea invocă absența unei delimitări a cotelor-părți de teren care ar fi avut ca efect imposibilitatea utilizării terenului său în întregime. 26. Guvernul contestă acest argument. Acesta consideră că perioada de neexecutare a început din 2 mai 2007, data la care reclamanta a prezentat titlul executoriu rectificat și că aceasta s-a încheiat la 29 ianuarie 2008, la data suspendării procedurii de executare. Perioada respectivă a durat, astfel, nouă luni.

26. Guvernul susține că este imposibilă executarea hotărârii din cauza erorii privind suprafața terenului (a se vedea paragraful 11 de mai sus). Acesta consideră că durata perioadei de neexecutare nu este nerezonabilă din perspectiva jurisprudenței Curții. Guvernul a adăugat că autoritățile statului au întreprins toate măsurile necesare pentru a asigura executarea hotărârii judecătorești.

27. Curtea reamintește că dreptul la o instanță ar fi iluzoriu dacă ordinea juridică internă a unui stat contractant ar permite ca o hotărâre judecătorească definitivă și obligatorie să rămână nefuncțională în detrimentul uneia dintre părți (*Bourdov v. Rusia* (nr. 33509/04, § 65, CEDO 2009).

28. În acest caz, Curtea observă că părțile nu sunt de acord cu privire la durata perioadei de neexecutare.

29. Curtea notează că hotărârea din 22 februarie 2005 a devenit definitivă la 9 martie 2005. La 4 aprilie 2005 reclamanta a prezentat titlul executoriu, iar executorul judecătoresc a inițiat procedura de executare. Procedura de executare a fost suspendată de la 29 ianuarie 2008 până la 1 martie 2008 și de la 7 aprilie 2008 până la anularea hotărârii. În timp ce Guvernul a susținut că hotărârea nu a putut fi executată din cauza unei erori privind determinarea suprafeței terenului,

Curtea observă că acest motiv nu a fost invocat niciodată de către executorii judecătorești și constată că după rectificarea dimensiunilor terenului situația nu s-a schimbat, iar hotărârea a rămas neexecutată până la anularea ei.

30. Cu referire la măsurile întreprinse pentru a asigura executarea hotărârii, Curtea notează că executorul judecătoresc a redactat doar procese-verbale care consemnează imposibilitatea executării hotărârii judecătorești sau acordă Primăriei mai mult timp pentru a-i permite să se conformeze cu hotărârea judecătorească. Curtea nu este convinsă că aceste acțiuni au fost suficiente pentru a asigura executarea hotărârii judecătorești.

31. Astfel, Curtea notează că hotărârea judecătorească pronunțată în favoarea reclamantei a rămas neexecutată timp de aproximativ treizeci și șase de luni și reamintește poziția sa, exprimată în mod repetat în cauze cu referire la neexecutare, că imposibilitatea unui creditor de a executa o hotărâre integral și într-un termen rezonabil constituie o încălcare a „dreptului de acces la justiție” consacrat în Articolul 6 § 1 din Convenție, precum și a dreptului la respectarea proprietății, garantat de Articolul 1 din Protocolul nr. 1 (*Prodan v. Republica Moldova*, nr. 49806/99, §§ 56 și 62, CEDO 2004-III (extrase)).

32. Având în vedere circumstanțele cauzei și argumentele invocate de către părți, Curtea nu vede niciun motiv pentru a ajunge la o concluzie diferită în prezenta cauză. Prin urmare, aceasta consideră că a avut loc o încălcare a Articolului 6 § 1 din Convenție și a Articolului 1 din Protocolul nr. 1 din cauza neexecutării de către autorități într-un termen rezonabil a hotărârii definitive pronunțate în favoarea reclamantei.

2. Cu privire la anularea hotărârii irevocabile din 22 februarie 2005

33. Reclamanta susține că revizuirea hotărârii irevocabile pronunțate în favoarea sa la 22 februarie 2005 a subminat principiul securității raporturilor juridice.

34. Guvernul contestă acest argument. El susține că revizuirea a urmărit scopul legitim de a corecta erorile judiciare.

35. Principiile generale cu privire la statul de drept și securitatea juridică au fost deja formulate de către Curte în mai multe hotărâri (a se vedea, de exemplu, *Roșca v. Moldova*, nr. 6267/02, §§ 24-25, 22 martie 2005 și *Oferta Plus S.R.L v. Moldova*, nr. 14385/04, §§ 97-98, 19 decembrie 2006).

36. Cu referire la circumstanțele prezentei cauze, Curtea observă că reclamanta a beneficiat de o hotărâre irevocabilă în favoarea sa care a fost anulată ca urmare a admiterii cererii de revizuire depuse de către Primăria Durlești. Curtea de Apel Chișinău și-a întemeiat decizia pe dispozițiile art. 449 c) din Codul de procedură civilă, *id est* apariția unor noi circumstanțe.

37. Curtea observă că prima circumstanță nouă care a justificat revizuirea a fost o decizie din 22 iunie 2004 într-un litigiu cu implicarea acelorași părți. Cu toate acestea, nimic nu indică faptul că decizia menționată nu a putut fi prezentată la momentul examinării cauzei în fond. Partea adversă, întradevăr, ar fi putut prezenta această decizie sau orice altă probă în momentul examinării cauzei în fond.

38. Cea de-a doua circumstanță nouă invocată a fost decizia Consiliului local Durlești din 6 martie 2008. Curtea notează că această decizie a fost pronunțată ulterior hotărârii din 22 februarie 2005 și că, prin urmare, nu putea justifica redeschiderea procedurii (*Lipcan v. Republica Moldova*, nr. 22820/09, § 18, 17 decembrie 2013).

39. Curtea reamintește că a examinat cereri care ridică probleme similare cu cele din prezenta cauză și a constatat o încălcare a Articolului 6 § 1 din Convenție și a Articolului 1 din Protocolul nr. 1 (a se vedea printre altele, *Popov v. Republica Moldova* (nr. 2), nr. 19960/04, paragrafele 52-58, 6 decembrie 2005, și *Cereale Flor S.A și Roșca v. Republica Moldova*, nr. 24042/09 și 3159/10, §§ 45-47, 14 februarie 2017).

40. Ținând cont de circumstanțele prezentei cauze, Curtea nu vede niciun motiv pentru a ajunge la o concluzie diferită. Prin urmare, ea consideră că a avut loc o încălcare a Articolului 6 § 1 din Convenție și a Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție din cauza anulării hotărârii judecătorești definitive din 22 februarie 2005.

41. Având în vedere această constatare, Curtea consideră că nu este necesar să se examineze dacă a existat o încălcare a Articolului 13 din Convenție în prezenta cauză (a se vedea, printre altele, *Popov v. Republica Moldova* (nr. 2), citată mai sus, § 55 și *Iurii v. Republica Moldova*, nr.

24446/09, § 25, 13 decembrie 2016).

II. APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

42. Conform Articolului 41 din Convenție,

" Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă legislația internă a înaltei părți contractante nu permite decât înlăturarea incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții vătămate, dacă este cazul, o despăgubire echitabilă ".

A. Prejudiciul

43. Reclamanta solicită 50000 euro (EUR) pentru prejudiciul material și 30000 EUR pentru prejudiciul moral.

44. Guvernul consideră că pretenția reclamantei în acest sens este excesivă.

45. Curtea observă că reclamanta nu a motivat solicitarea cu privire la prejudiciul material și o respinge. Pe de altă parte, aceasta consideră că reclamantei trebuie să i se acorde 2000 EUR pentru prejudiciul moral.

B. Costuri și cheltuieli

46. Reclamanta solicită, de asemenea, 10000 EUR pentru costurile și cheltuielile suportate în fața instanțelor naționale și în fața Curții.

47. Guvernul contestă suma solicitată, argumentând că reclamanta nu a fost reprezentată nici în instanțele naționale, nici în fața Curții și că documentele prezentate nu justifică sumele solicitate.

48. Conform jurisprudenței Curții, pentru rambursarea costurilor și a cheltuielilor în baza Articolului 41 din Convenție, trebuie să se demonstreze că acestea au fost suportate realmente în mod necesar în limita unui quantum rezonabil (a se vedea, printre multe altele, *Konstantin Markin v. Rusia* [MC], nr. 30078/06, § 171, 22 martie 2012). În prezenta cauză, ținând cont de documentele care i-au fost prezentate, Curtea consideră rezonabil să acorde reclamantei 70 de euro.

C. Dobânzi de întârziere

49. Curtea consideră oportun ca rata dobânzilor de întârziere să fie stabilită conform ratei dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE

1. *Declară* cererea admisibilă;
2. *Hotărăște* că a avut loc o încălcare a Articolului 6 § 1 din Convenție și a Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție;
3. *Hotărăște* că nu este necesar să examineze plângerea în baza Articolului 13 din Convenție;
4. *Hotărăște*
  - a) că statul reclamat trebuie să plătească reclamantei, în termen de trei luni, următoarele sume care urmează să fie convertite în moneda statului pârât, la rata aplicabilă la data efectuării transferului:
    - i. 2000 EUR (două mii euro), plus orice taxă care poate fi percepută, pentru prejudiciu moral, ii. 70 EUR (șaptezeci euro), plus orice taxă care poate fi percepută, pentru costuri și cheltuieli;
  - b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la executarea hotărârii, urmează să se achite o dobândă de întârziere la sumele de mai sus, egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, la care se vor adăuga trei procente.
5. *Respinge* restul pretențiilor reclamantei cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba franceză, comunicată în scris la 5 martie 2019, în conformitate cu Articolul 77 §§ 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Hasan Bakırcı
Grefier adjunct

Ivana Jelić
Președinte